Preventie Ambassadeurs

Middelenmisbruik, het taboe doorbroken

Mede mogelijk gemaakt door ZonMW

Colofon

Uitgave
IMAO
Gombertstraat 340
8031 MK Zwolle
tel. 038 4529202
www.imao.nu
(Bij overname graag bronvermelding)

Samenstelling
4Society
Gerrit van Ginkel

Zwolle, juni 2012.

IMAO (Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk in Overijssel) is een onafhankelijke organisatie die zich richt op maatschappelijk activeringswerk in Overijssel. IMAO heeft als uitgangspunt dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van hun samenleving. IMAO wil de betrokkenheid van de islamitische gemeenschap in Overijssel bij maatschappelijke kwesties bevorderen en hun inzet daarbij vergroten. Daarbij spreekt IMAO mensen aan te vanuit het islamitische gedachtegoed met het accent op saamhorigheid en rechtvaardigheid, gericht op zorg voor elkaar en op de kwetsbaren in de samenleving. Daarbij wordt vertrouwen in en verbinding met de samenleving als basis genomen.

INHOUDSOPGAVE

		BLZ.
DEEL 1	**AANLEIDING**	**3**
DEEL 2	**STAPPENPLAN**	**5**
DEEL 3	**HET BELANG VAN PREVENTIE AMBASSADEURS**	**11**

DEEL 1 AANLEIDING

Waarom IMAO preventie ambassadeurs inzet

In 2010 bereiken het Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk Overijssel (IMAO) van verschillende kanten signalen dat het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren met een islamitische achtergrond sterk toeneemt. Het zijn bezorgde geluiden van ouders, van scholen en buurtorganisaties in de regio Zwolle die aangeven dat er veel geëxperimenteerd wordt en er misschien een forse groep jongeren verslaafd raakt. Het gaat daarbij om jongens én meisjes.

In gesprekken met ouders wordt duidelijk dat zij weinig over alcohol en drugs weten en niet kunnen zien wanneer een kind high of dronken is. Op het gebruik van dit soort middelen blijkt een taboe te bestaan, omdat het van het geloof niet mag en daardoor ook niet besproken wordt. Ouders worstelen met hun rol als opvoeder en bewaker van geloofsprincipes die zij als belangrijk beschouwen.

Hulpverleningsinstellingen en scholen geven aan dat zij weinig zicht hebben op de leefwereld van jongeren uit migrantengroepen. Scholen zijn niet goed in staat de jeugdcultuur van deze jongeren buiten de klas te volgen. Hulpverleners hebben nauwelijks contact met deze jongerengroepen en zien weinig hulpvragen binnenkomen.

De islamitische gemeenschap heeft een sterke onderlinge band. Hoewel ieder zijn eigen leven leidt en sommige onderwerpen taboe zijn om te bespreken is er ook een sterke behoefte zaken onderling binnen de eigen culturele kaders en binnenskamers op te lossen. De gang naar professionele instanties wordt vermeden. IMAO wil daarom de zelfredzaamheid van de gemeenschap versterken.

Op basis van de signalen over toename van gebruik, het informatietekort bij ouders en jongeren, het taboe- onderwerp en ontbrekende aansluiting bij hulpverleningsinstellingen, is het project preventie ambassadeurs ontstaan.

IMAO heeft er voor gekozen preventie ambassadeurs in te zetten als belangrijk schakel tussen migrantengroepen en hulpverleningsinstelling Tactus. In het project wordt gewerkt aan het signaleren van het gebruik van genotmiddelen en een effectieve aanpak om het gebruik tegen te gaan. Het project wordt uitgevoerd in de steden Zwolle en Kampen.

De vrijwillige ambassadeurs hebben een intermediaire rol tussen jongeren, ouders en hulpverleningsinstelling Tactus (verder Tactus). Gebruik wordt gemaakt van het instrument huiskamerbijeenkomsten om in kleine kring informatie te geven en signalen te bespreken. Hun uitdaging is goede contacten te leggen met zowel jongeren als ouders en voor hen aanspreekbaar te zijn. Ze kunnen deels zelf probleemoplossend werken, maar door de goede relatie met Tactus is het ook mogelijk cliënten door te verwijzen.

In het project Preventie Ambassadeurs wordt vooral ingezoomd op de rol en positie van vrijwillige preventie ambassadeurs. Hun inzet bij de organisatie van huiskamerbijeenkomsten, de interactie met ouders en jongeren, het omgaan met specifieke verslavings- gevallen, de samenwerking met Tactus en andere instellingen zijn de basis voor deze publicatie. De beschrijving is opgesteld als handleiding

voor zelforganisaties en instellingen die gezamenlijk preventief willen werken met migrantengroepen.

Het project is mogelijk door een subsidie van ZonMW in het kader van het programma 'vrijwillige inzet voor en door jeugd en gezin'. Het project draagt bij aan instrumentontwikkeling voor het bevorderen en ondersteunen van de pedagogische civil society.

Projectdoelstelling

Vrijwillige preventie ambassadeurs fungeren als intermediair tussen jongeren, ouders en de school om de (taboesfeer rond) verslaving onder allochtone jongeren terug te dringen. De aanpak informeert allochtone ouders over alcohol, drugs en verslavingen, zodat zij deze herkennen. Jongeren leren over de gevaren en eigenschappen van verslavingen, alcohol en drugs.

Als projectdoelstelling is geformuleerd:

- De zelfredzaamheid van jongeren en hun ouders vergroten door een zelfhulp- systeem te ontwikkelen, waarbij nauw wordt samengewerkt met Tactus, IMAO en zelforganisaties.
- Het verder ontwikkelen en vastleggen van het instrument Preventie ambassadeurs.

Het projectverloop

In het project Preventie Ambassadeurs zijn een aantal concrete stappen doorlopen. Door de korte periode van 13 maanden (van 1 maart 2011 t/m 31 maart 2012) waarin het project heeft gefunctioneerd was een strakke planning noodzakelijk.

In deel 2 zijn de stappen die in het project zijn gezet toegelicht:

- Voorafgaand aan het project; IMAO heeft voorlichting gegeven over 'middelenmisbruik'.
- Het formeren van de projectgroep.
- Informatie aan migrantenorganisaties bij de start van het project.
- Het profiel van de preventie ambassadeurs.
- Werving en selectie van preventie ambassadeurs
- Training van preventie ambassadeurs.
- Informeren van de islamitische gemeenschap en instellingen over het project
- De organisatie van huiskamerbijeenkomsten
- Coaching van de preventie ambassadeurs
- Resultaten van het project.

Vervolgens wordt in deel 3 ingegaan op het belang van preventie ambassadeur- aanpak:

- De toegevoegde waarde van preventie ambassadeurs.
- Fasering in contactlegging en doorverwijzing
- Meerwaarde voor Tactus.
- De positie van preventie ambassadeurs.
- Slotbeschouwing.

DEEL 2 STAPPENPLAN

Voorafgaand aan het project

In 2009 heeft IMAO verschillende bijeenkomsten georganiseerd waar informatie is gegeven over 'middelenmisbruik'. De bijeenkomsten in Zwolle, Kampen en Deventer zijn zeer goed bezocht met een zeer belangstellend publiek van vooral ouders. Kenmerkend tijdens deze bijeenkomsten is het gebrek aan informatie bij migrantengroepen over alcohol en drugs. Men kent de middelen niet, heeft er wel van gehoord, maar ziet het als iets wat niet in hun omgeving plaatsvindt. Tijdens de bijeenkomsten begint bij ouders het besef te groeien dat 'middelenmisbruik' geen 'ver van mijn bed' show is, maar mogelijk in de directe omgeving of gezin plaatsvindt. Een tweede element dat tijdens de bijeenkomsten tot uiting komt is de omgang met het taboe in de islamitische gemeenschap dat op het gebruik van alcohol en drugs ligt. Alcohol en drugs zijn 'haram', onrein en verboden.

In gesprekken met mensen uit migrantengemeenschappen blijkt het taboe op 'middelenmisbruik' meerdere kanten te hebben. Er is weinig informatie aanwezig over alcohol en drugs, omdat dat als niet noodzakelijk wordt gezien. Alcohol en drugs zijn immers verboden. Maar er komen tijdens de bijeenkomsten voorbeelden naar voren van mensen binnen de gemeenschap die verslaafd zijn aan hard- drugs. Ook weten ouders dat de moraal op scholen anders is dan thuis. Er ontbreekt echter een handelingskader om met dit lastige onderwerp om te gaan. Wanneer verslavingen in een familie voorkomen ontstaan er gevoelens van schuld, falen, schaamte. De eerste reactie is doorgaans kinderen te 'straffen'. Maar het effect daarvan is dat het onderwerp door jongeren wordt vermeden. Jongeren blijven ondertussen experimenteren met drugs en al ontwikkelde verslavingen blijven bestaan.

De deelnemers aan de bijeenkomsten in de betrokken steden zijn overwegend van oorsprong uit de Turkse bevolkingsgroep afkomstig, maar er zijn ook Marokkaanse en Surinaamse deelnemers. Daarmee vormen de bezoekers een afspiegeling van de migrantenpopulatie in deze steden.

Formeren van de projectgroep

IMAO en Tactus hebben gezamenlijk een projectgroep gevormd met een externe projectleider in dienst van IMAO. In de projectgroep zijn de taken verdeeld en zijn de grenzen verkend. Na de twee projectgroepbijeenkomsten bleek het niet erg functioneel om veel te vergaderen. Bilaterale contacten volstonden bij de uitvoering van het project.

De taakverdeling op hoofdlijnen is als volgt:

- IMAO is eindverantwoordelijk voor het project, zorgt voor afstemming met de achterban en instellingen, werft kandidaten als preventie ambassadeurs en stimuleert de praktische uitvoering.
- Tactus verzorgt een training voor de preventie ambassadeurs, is betrokken bij de organisatie van de huiskamerbijeenkomsten en geeft daar informatie, verzorgt de coaching van preventie ambassadeurs.

Informatie geven over het project

In een aantal bijeenkomsten is informatie over het project gegeven. Deelnemers zijn besturen van migrantenorganisaties, belangstellende vrijwilligers en kandidaten voor de functie van Preventie Ambassadeur. Medewerkers van IMAO hebben tijdens bestuursvergaderingen informatie over het project gegeven. Daarnaast zijn er twee presentaties geweest voor een grotere groep belangstellenden. Een presentatie bij het bestuur en werkgroepen van de moskee in Kampen wordt op een laat moment afgezegd om onduidelijke redenen. Het bestuur lijkt moeite te hebben met het tijdstip en het onderwerp. In Kampen heeft voorafgaand aan het project een informatiebijeenkomst plaatsgevonden met zeer betrokken deelnemers die een grote actiebereidheid aan de dag hebben gelegd. Er worden bij moskeeën flyers in het Nederlands verspreid over het project en met name een oproep voor aanmelding als Preventie Ambassadeur.

Profiel preventie ambassadeurs

De vrijwilliger die als preventie ambassadeur moeten gaan opereren is een cruciale factor in het project. Er is uitgebreid gesproken over het wenselijke profiel van de vrijwilligers. Uiteindelijk is gekozen voor een beperkt aantal ‘punten van belang’ voor mensen die interesse hebben:

- Afkomstig uit de doelgroep.
- Geloofwaardig naar jongeren en ouders.
- Vriendelijk en verzorgd.
- Communicatief vaardig.
- Stevig in de schoenen.
- Geworteld in de Nederlandse samenleving.
- Beheersing van zowel van de Nederlandse taal als de taal van de doelgroep.
- Minimaal MBO denk niveau.
- Staat achter de taak van de Preventie Ambassadeur.
- Gaat verantwoord met alcohol en drugs om.

Onderliggende criteria zijn:

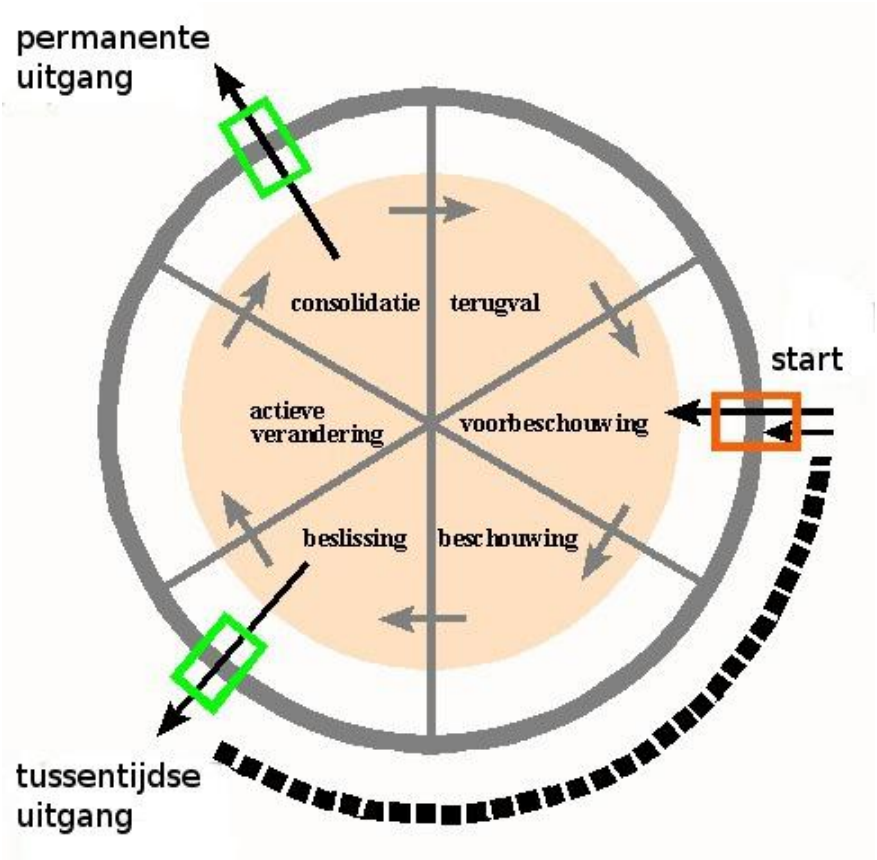
- Beschikt over een groot netwerk.
- Ligt goed in de groep.
- Heeft motiverende capaciteiten.
- Heeft affiniteit met het thema.
- Heeft kinderen in de puberleeftijd.

Werving en selectie van preventie ambassadeurs

Op basis van de informatiebijeenkomsten en door informele contacten is er een aantal namen van kandidaten bekend geworden. Er vinden waar nodig intake gesprekken plaats, maar het grootste deel van de personen is al bekend in de gemeenschap. Zij vervullen in feite al een rol als intermediair, raadgever, informeel hulpverlener. De informatie over het project, het draagvlak voor het project dat uit de bijeenkomsten blijkt en hun belangstelling en betrokkenheid bij het onderwerp zijn het laatste zetje om mee te gaan doen. Totaal wordt een groep van 10 Preventie Ambassadeurs gevormd.

Training van preventie ambassadeurs

De training omvat twee dagen die in de zomerperiode worden gehouden. De eerste dag is gericht op de motivatie om Preventie Ambassadeur te worden, kennis over middelen en hun werking, een introductie over fasen van gebruik en signalen van gebruik.

Schema van Prochaska en DiClemente

Het model van Prochaska en DiClemente geeft inzicht in het veranderingsproces en de ontwikkeling die een persoon doormaakt, voordat hij daadwerkelijk bereid is te veranderen. Uit onderzoek blijkt dat personen alle stadia achtereenvolgens doorlopen en dat zij, voordat zij hun nieuwe gedrag weten te handhaven, gewoonlijk een of meerdere keren terugvallen in een eerder stadium.

De tweede dag van de training is gericht op hulpverlening, signaleren en motiverende gespreksvoering en gesprekstechnieken. Op de tweede dag wordt vooral veel geoefend. Tijdens de tweede dag staat de verandercirkel van Prochaska en di Clemente centraal. Aan de hand van voorbeelden wordt nagegaan in welke fase mensen zich bevinden, welke (motiverende) gesprekstechniek passend is en hoe een vervolgtraject er uit kan zien. Tijdens de coaching is deze verandercirkel steeds opnieuw aan de orde gekomen.

De trainingsdagen worden verzorgd door de preventiewerker van Tactus waardoor zij en de preventie ambassadeurs elkaar ook goed leren kennen.

Informeren gemeenschap en instellingen

Het project gaat na de training echt van start. Het is belangrijk huiskamerbijeenkomsten te gaan plannen en de zelforganisaties op de hoogte te stellen dat de activiteiten van start gaan. De informatie aan de verschillende zelforganisaties wordt mondeling gegeven aan de besturen, maar er wordt ook een flyer over het project in het Turks en Nederlands in moskeeën en andere trefpunten van organisaties neergelegd. Iedereen kan zich aanmelden. Doel van het informeren van zelforganisaties is bekendheid te geven, de preventie ambassadeurs voor te stellen met naam en telefoonnummer, maar ook om acceptatie te bevorderen dat de activiteiten plaatsvinden. In de verschillende groepen is een roddel snel verspreid en negatieve beeldvorming op dit onderwerp is erg onwenselijk. De aanpak heeft op dit punt goed gewerkt. Ook instellingen, met name scholen en het Centrum voor Jeugd en Gezin worden schriftelijk op de hoogte gebracht.

Huiskamerbijeenkomsten

Naar het model van huiskamerbijeenkomsten zijn huiskamerbijeenkomsten georganiseerd. In de projectperiode hebben 5 huiskamerbijeenkomsten plaatsgevonden. Één van de bijeenkomsten vindt na de projectperiode plaats. De werkwijze bij de organisatie en het verloop van huiskamerbijeenkomsten is als volgt.

De preventie ambassadeurs zoeken een gastouder of jongere uit hun eigen relatienetwerk. Deze gastvrouw (of heer) werft uit haar omgeving belangstellenden. Er zijn afspraken over aantallen, en een streven naar een mix van gesprekken met ouders, met meiden, met jongeren en per doelgroep (Turks, Surinaams, Marokkaans). Uiteindelijk is gebleken dat gesprekken met jongens en Marokkanen niet tot stand zijn gekomen. De twee jongerengroepen die zijn benaderd via enkele sleutelfiguren hebben beide op een laat moment afgezegd. Een afzegging kwam ook van de Marokkaanse gemeenschap.

Een huiskamerbijeenkomst duurt ongeveer twee uur. Alle huiskamerbijeenkomsten in het project zijn door de preventiewerker van Tactus begeleid. Doel van de huiskamerbijeenkomsten is te bereiken dat de risico's van middelengebruik door jongeren worden verminderd. Met ouders gaat het met name om de opvoedingsvaardigheden en het bespreekbaar maken hoe om te gaan met genotmiddelen. Bij jongeren gaat het vooral om informatie over het middelengebruik en de effecten op korte en langere termijn.

Wanneer de huiskamerbijeenkomsten met jongeren plaatsvindt wordt een secundaire aanleiding voor het gesprek gezocht, bijvoorbeeld muziek maken (jongens) of uiterlijke verzorging (meisjes). Bij jongeren is de doelstelling van de bijeenkomst gericht op bespreekbaar maken van het gebruik van genotmiddelen de risico's en drives om middelen uit te proberen. De koffer van Tactus met voorbeelden van middelen en de informatie over de werking van middelen zijn voor alle deelnemers eye openers gebleken.

De ervaring in het project is dat er door de organisatoren veel wordt geschoven met de datum en het tijdstip. Redenen die aangegeven worden zijn niet altijd even concreet. Bij nabespreking is het vermoeden groot dat het afzeggen en verschuiven te maken heeft met het taboe- onderwerp. Het vereist overtuigingskracht naar deelnemers en argumenten dat het voor hen een zinvolle bijeenkomst is .

De huiskamerbijeenkomsten die wel zijn doorgegaan zijn zeer succesvol verlopen, met grote deelname en belangstelling voor het onderwerp. Een aantal maal was de groep uiteindelijk niet zo groot, maar daardoor name de intensiteit van het gesprek toe. Vrijwel iedere huiskamerbijeenkomst levert een verzoek op voor één of twee vervolgparty's met nieuwe gastgezinnen of contactpersonen, andere belangstellenden en nieuwe leeftijdsgroepen.

Coaching

In de periode dat huiskamerbijeenkomsten zijn georganiseerd hebben maandelijks coachingsbijeenkomsten plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten hebben een belangrijke reflecterende en organiserende functie in het project. De volgende onderdelen kwamen steeds terug:

- Teruggrijpen op de laatste bijeenkomst aan de hand van een kort verslag en de gemaakte afspraken.
- Mededelingen over de afgelopen periode. Het gaat hierbij om gebeurtenissen rondom het project, maar ook in de verschillende groepen waarbinnen het project zich afspeelt. Nagegaan wordt onder meer of gebeurtenissen invloed hebben op de geplande activiteiten, roddel, nieuwe signalen, etc.
- Het verloop van huiskamerbijeenkomsten die hebben plaatsgevonden, de afzeggingen of het verzetten van data. Voor alle preventie ambassadeurs zijn dit leerervaringen over hoe gereageerd kan worden door deelnemers, over hoe je mensen kunt stimuleren te praten, welke nieuwe signalen en cases aan de orde zijn gekomen, etc.
- De planning van nieuwe huiskamerbijeenkomsten, waarbij steeds is ingegaan op datumplanning, maar ook op de voorbereiding, het informeren van de gastouder, de wijze waarop deelnemers worden geworven en met welke boodschap, voorwaarden voor de ruimte waar de bijeenkomst plaatsvindt, welke nevenactiviteit eventueel als lokkertje wordt gebruikt. Het feit dat tijdens het project huiskamerbijeenkomsten steeds zijn afgezegd en verschoven moesten worden vroeg veel aandacht, zowel organisatorisch als wat de achterliggende redenen kunnen zijn.
- Het bespreken van cases, situaties die bij de preventie ambassadeurs bekend zijn geraakt. De meeste cases zijn gesignaleerd in de leef- of werkomgeving van de preventie ambassadeurs. In enkele gevallen liep dit samen met een huiskamerbijeenkomst. De cases zijn anoniem besproken en toegelicht. Na de toelichting is ingegaan op de fase van de persoon waarover gesproken wordt aan de hand van de circel van Prochaska. Daardoor wordt het mogelijk zowel de wenselijke gesprekstechniek vast te stellen als na te gaan op welk moment een exit uit de situatie door gedrag of behandeling mogelijk is.
  De besprekingen zijn een rijke leerervaring voor preventie ambassadeurs. De preventie ambassadeur die een case inbracht bleef voor deze cliënt verantwoordelijk. De overweging aan het begin van het project om wanneer een case te dicht op de huid van een preventie ambassadeur zit, dan een collega preventie ambassadeur in te schakelen, heeft niet plaats gevonden. De informatie van een cliënt is te gevoelig en de vertrouwensband van de preventie ambassadeur te hecht om daar in een beginstadium anderen bij toe te laten. Bij de bespreking van een case is ook steeds vastgesteld of deze wel binnen de taak van een preventie ambassadeur ligt. In een aantal gevallen is vastgesteld dat dit niet het geval is, omdat de betrokken persoon al als verslaafde moest worden gezien. Het advies aan die cliënt kan dan alleen maar zijn professionele hulp te zoeken.

Resultaten

Tijdens het project zijn de volgende resultaten bereikt:

- In de voorfase van het project hebben verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden om de islamitische gemeenschappen te informeren, om preventie ambassadeurs te werven en om draagvlak te ontwikkelen.
- Er zijn 10 preventie ambassadeurs geworven die allemaal deel hebben genomen aan de tweedaagse training die verzorgd is door Tactus. Na afloop van het project hebben zij van Tactus een certificaat ontvangen voor hun werkzaamheden en inzet.
- Er hebben in de projectperiode 6 coachingsgesprekken voor preventie ambassadeurs plaatsgevonden, waarbij de coaching door Tactus plaatsvindt
- Totaal zijn 6 huiskamerbijeenkomsten bij jongeren en gastouders georganiseerd.
- In totaal zijn tijdens het project 219 ouders en jongeren bereikt.

DEEL 3 HET BELANG VAN PREVENTIE AMBASSADEURS

De toegevoegde waarde van preventie ambassadeurs

Preventie ambassadeurs hebben een bijzondere positie binnen de islamitische gemeenschap[1] waarvan zij deel uitmaken. Door als tussenpersoon te gaan optreden op het taboe onderwerp van middelenmisbruik geven ze aan een extra inzet te willen leveren voor die gemeenschap. De uiteindelijk geselecteerde preventie ambassadeurs zijn al sleutelfiguren binnen de gemeenschap en van hen wordt in die rol al verwacht dat ze vernieuwing en ontwikkeling brengen, naast ondersteuning en advies voor individuele personen.

Preventie ambassadeurs hebben een groot netwerk en horen veel uit dat netwerk. Het is voor hen mogelijk huiskamerbijeenkomsten te organiseren bij een gastouder thuis. Het gaat om personen die gezag hebben binnen de gemeenschap, maar geen autoritaire houding hebben. Bij huiskamerbijeenkomsten is een goed gesprek op basis van een gelijkwaardige positie noodzakelijk. Het gaat er ook om dat er een vertrouwensrelatie ontstaat tijdens de huiskamerbijeenkomsten, zodat bezoekers een vervolggesprek willen en durven te voeren.

Tijdens het project ligt de nadruk vooral op de wijze waarop preventie ambassadeurs omgaan met signalen en vragen vanuit de achterban. Tijdens de training is er veel aandacht geweest voor 'motiverende gespreksvoering', maar deze theorie en oefeningen omzetten in concrete stappen blijkt moeilijk te zijn. In de maandelijkse coachingsgesprekken met de preventie ambassadeurs is hier veel aandacht voor geweest.

Bij signalen over middelenmisbruik onder jongeren is gebleken dat de preventie ambassadeur voor een moeilijke afweging kan komen te staan. Enerzijds bestaat er de vertrouwensband met de cliënt die signaleert of een probleem voorlegt, anderzijds de opdracht om het contact met Tactus tot stand te brengen wanneer er het vermoeden van verslaving is. Het is moeilijk vast te stellen waar de grens van experimenteren met alcohol of drugs naar verslaving ligt. Maar vooral is het lastig om de persoon die middelen gebruikt er toe aan te zetten naar een instelling voor verslavingszorg te laten gaan. Behandeling heeft immers alleen zin wanneer de verslaafde er zelf om vraagt en daadwerkelijk iets aan zijn verslaving wil doen.

Fasering

Het project preventie ambassadeurs heeft een looptijd van ruim een jaar gehad. Voor de ontwikkeling van een goede samenwerking tussen migrantenorganisaties en jeugdvoorzieningen zijn een aantal stappen noodzakelijk.

- De eerste stap is de gemeenschap informatie te geven over middelen, het gebruik ervan, herkenbaarheid van het gebruik en de risico's van verslavingen.

[1] De islamitische gemeenschap bestaat uit veel afzonderlijke nationaliteiten en geloofsopvattingen. Bij dit project is uitgegaan van de hoofdstromingen binnen de Turkse en Surinaamse gemeenschappen die de centrale moskee als trefpunt en gebedshuis gebruiken.

- De tweede stap is vertrouwen te winnen via preventie ambassadeurs en ook de relatie met Tactus.
- In een derde stap kan signalering van gebruik plaatsvinden doordat signalen worden waargenomen en doorgegeven aan de preventie ambassadeur.
- In een vierde stap wordt hulp gevraagd en vindt een eerste contact met een hulpverlener plaats.
- In de vijfde en laatste stap kan passende professionele hulp worden geboden.

In het project Preventie Ambassadeurs zijn de eerste drie stappen grotendeels doorlopen. De signalering vond plaats, zij het vooral op basis van waarnemingen van de preventie ambassadeurs. De stap naar hulpverlening is bij de bereikte groep nog niet tot stand gekomen.

Meerwaarde voor Tactus

Voor Tactus is het project Preventie Ambassadeurs zinvol geweest. Er is kennisgemaakt met de vertegenwoordigers van de islamitische gemeenschap in Zwolle en Kampen. Daarnaast is er een goede band ontstaan met de preventie ambassadeurs die in de regio actief blijven. Het ligt in de lijn van Tactus om de contacten met minderheidsgroepen te versterken. De ervaring is dat de drempel om hulp te vragen hoog is.

Het project is ook waardevol omdat er veel mensen bereikt zijn met de informatie over middelenmisbruik. Er is veel belangstelling voor het onderwerp onder de achterban van IMAO. Veel mensen weten weinig over verschillende soorten drugs, de effecten en risico's. Met name het kunnen signaleren dat jongeren gebruiken spreekt aan.

Het project heeft al meteen een olievlekwerking gehad. Na iedere bijeenkomst zijn zo weer één of meer huiskamerbijeenkomsten te plannen met belangstellende gastouders. Binnen dit project is het niet mogelijk geweest op al die vragen in te gaan, maar het geeft wel aan dat er veel belangstelling is en dat mensen het taboe- karakter over middelenmisbruik willen doorbreken.

De aanpak heeft meer tijd nodig dan binnen dit project beschikbaar was. Er is meer tijd nodig om vertrouwen op te bouwen en de doorverwijzing via de preventie ambassadeurs tot stand te brengen.

Tactus is blij dat IMAO het project wil voortzetten en de preventie ambassadeurs blijft inzetten. Tactus neemt het project het komende jaar op in zijn preventieprogramma. Een aandachtspunt is wel dat de preventie ambassadeurs de huiskamerbijeenkomsten gaan doen zonder de drugs- koffer en de preventiewerker van Tactus en dat de kwaliteit van de informatie over alcohol- en drugsgebruik op orde blijft.

Voor de continuïteit is het belangrijk dat er gestructureerd contact blijft bestaan tussen IMAO en de preventie ambassadeurs. Tactus blijft de consultatiefunctie vervullen en tijdens de coachingsgesprekken kan er aandacht zijn voor cases, de informatieoverdracht en signalering. De intermediaire functie van de preventie ambassadeurs is volgens Tactus goed gelukt, maar vraagt onderhoud en een structurele samenwerking.

Slotbeschouwing

IMAO heeft het initiatief genomen om het taboe onderwerp ‘verslavingen’ bij islamitische gemeenschappen in Zwolle en Kampen aan de orde te stellen. In het project preventie ambassadeurs is er voor gekozen vrijwilligers te zoeken en op op te leiden. Tevens is de samenwerking met Tactus Verslavingszorg in de regio vastgelegd. Het project is door alle betrokkenen als bijzonder zinvol en vernieuwend ervaren. Er zijn veel mensen bereikt en de gekozen werkwijze heeft vorm gekregen.

Bij de ontwikkeling van het project was de ambitie om het contact tussen de achterban van IMAO en Tactus te verkleinen. Dat is gelukt doordat een medewerkster van Tactus voorlichting gaf en er zo wederzijds kennis is gemaakt. De preventie ambassadeurs zijn bij deze bijeenkomsten bekend geworden bij de achterban en als intermediair gepositioneerd.

De periode waarin het project gefunctioneerd heeft is te kort is geweest om tot een zodanige vertrouwensband te komen dat cliënten naar Tactus zijn doorverwezen. Het project heeft tot het inzicht geleid dat veel migrantenjongeren experimenteren met allerlei verslavende middelen. Of dit gebruik hoger of lager is dan bij een vergelijkbare groep autochtone jongeren is niet vastgesteld binnen dit project. Wel is aan het licht gekomen dat de vanzelfsprekendheid van doorverwijzing naar reguliere hulpverlening moeilijk ligt. Voor veel islamitische families wordt het inroepen van professionele hulp als gezichtsverlies ervaren. Wanneer het om meisjes uit die families gaat is het taboe op het verlies van de ‘eer’ groot.

IMAO wil de preventie ambassadeurs blijven inzetten. Om dat ook duurzaam te kunnen doen zijn een aantal randvoorwaarden van belang. Deze liggen met name op de erkenning van de werkwijze bij Tactus. Professionele ondersteuning is onmisbaar om tot een goede inzet van vrijwilligers te komen. Aan het eind van het project is duidelijk geworden dat het preventiebudget in de regio Zwolle/ Kampen in 2013 door betrokken gemeenten wordt gehalveerd. Het betekent dat de preventie ambassadeurs op termijn onderdeel worden van een prioriteitstelling. IMAO en Tactus zetten de samenwerking voort.

Met dank aan:

Ali Adiguzel
Halise Tasdan
Sevim Yildeim- Yilmaz
Fouwsja Azad- Khan
Tahira Wagid- Husain
Alim Madarun
Faizel Madarun
Ayhan Aktas
Tugba Aydemir
Orhan Arslan
Christel Kroezen (Tactus)
Arjan Lamslag (Tactus)

Producten project Preventie Ambassadeurs

Te vinden op de website van IMAO www.imao.nu

- Samenvatting van het project.
- Presentatie van het project (sheets).
- Flyer Preventie Ambassadeurs in het Nederlands en het Turks.
- Informatie over het project in het Nederlands en het Turks.
- Rolverdeling en organisatie bij huiskamerbijeenkomsten.
- Publicatie Preventie Ambassadeurs: middelenmisbruik, het taboe doorbroken.